

teatrului nostru

adică angajat, umanist, patetic, tulburător prin sinceritate, prin caracterul pledant, prin profunzimea cu care angajează dezbateri din perspectiva viitorului.

Conflictele vechi, eterne ale teatrului nu pot fi suficiente într-un teatru nou. Shakespeare n-a transmutat tragedia greacă în Anglia vremii sale și a înavușit teatrul lumii cu o galerie infinită de regi, lorzi, bufoni etc., „instrumente vii” prin care demiurgul teatrului propunea contemporanilor și posterității reflexii mereu actuale despre existența și caracterul uman, despre timp și istorie, despre viață, într-un cuvânt. Opera shakespearică este un document nepieritor despre

o epocă anume. La documente dramatice de o forță inegalabilă are dreptul să aspire epoca de azi, la documente în care marele personaj nu poate fi altul decât *ideea*. Pentru că trăim un timp al supremației ideii. Dar al ideii care nu poate exista decât prin mijlocirea unor oameni puternici, visători incurabili, slujind cu abnegație cultul faptei. A unor oameni adevărați.

Teatrul nou se cere să se apropie de viață. Nu cu sfială și ritualuri. Ci privind viața drept în față. Așa cum el este privit de viață. Din această întâlnire se pot ivi — dacă vor fi de față autori de talent deosebit — noi piese memorabile.

VALENTIN
SILVESTRU

Meditind la destinul teatrului

Dacă printr-un mijloc — pe care azi nu-l cunoaștem — s-ar putea face o antologie a spectacolelor românești din ultimii treizeci de ani, s-ar vedea că tot ce a fost mai bun în teatrul contemporan a afirmat, cu strălucită convingere, ideea comunistă. Istoricul de mîine va avea a urmări fecunditatea acestei idei și uriașa cantitate de talent cu care a fost ea încorporată în fapte de artă. Teatrul național s-a integral, cu devotament, operei de formare a conștiinței socialiste și în rezultatele acestei opere revoluționare e infuză și contribuția sa.

Programul Partidului Comunist vorbește despre viitoarea dezvoltare a țării, despre destinul națiunii și al statului, despre configurația civilizației materiale și spirituale a poporului nostru. Cum se va înscrie aportul culturii pe aceste grandioase orbite reiese,

de asemenea, din documentul fundamental. Avînd deci datele generale ne putem întreba și în ce fel va evolua arta teatrului în viitoarele decenii, care vor fi noile sale caracteristici, căci e cert că depozitînd, cu sacralitate, tradițiile cele mai însemnate, ea va trăi, deopotrivă, laolaltă cu întreaga ideologie, procesul de înnoire determinat de prefacerea continuă a realității.

Citînd Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român remarcăm formulări de importanță programatică și sens teoretic, referitoare la evoluția viitoare a producției materiale, ce pot fertiliza și gîndirea celor preocupați de dezvoltarea unor domenii mai particulare ale vieții. Se prevede, de pildă, într-un loc, ridicarea calității produselor industriale la nivelul celor mai bune realizări obținute pe plan internațional și a

limpede că nu alta are a fi aspirația celorlalte crează bunuri spirituale, aflați, la rîndu-le, în competiție mondială. Se vorbește în Directive de ridicare generală a nivelului de civilizație în toate zonele, această prevedere ținînd amplificarea dotărilor și creșterea capacității de creație pe întreg teritoriul, conform politicii de pînă acum și care a făcut, de pildă — dacă e să ne referim la mișcarea teatrală — să avem una din cele mai descentralizate, mai puternice, mai diverse, mai eficiente și în același timp mai unitare mișcări de acest fel din Europa. E de presupus că ea va continua să se consolideze, iar apariția de centre urbane noi precum și dezvoltarea considerabilă a unor întregi ținuturi va solicita noi modalități de acțiune și de difuziune a teatrului, poate și statornicirea unor noi nuclee de creație, în orice caz noi metode de convergență cu realitățile.

Cer un studiu atent și caracteristicile de ordin calitativ, unele chiar de direcție estetică, anunțate în Directive. Cînd se stipulează că, odată cu valorificarea tradițiilor locale, arhitectura noilor construcții va trebui să confere tuturor orașelor țării o înfățișare modernă, această prevedere vizează un complex de factori, foarte diverși, și un rezultat de ansamblu menit să influențeze, la rîndul său, în sensul expus. Modernitatea diverselor sectoare ale vieții românești în viitoarele decenii va fi funciară, decurgînd din „ridicarea pe un plan superior a activității politice, ideologice și educative, de formare a omului nou, îmbunătățirea continuă a organizării unitare și conducerii științifice a tuturor domeniilor de activitate...” Dar ca și

pînă acum, acest proces de modernizare, angrenînd și categorii atît de delicate cum este cea exprimată în cerința de a se acorda o atenție deosebită studierii biologiei omului, adaptării sale la condițiile moderne, vor fi controlate de criteriile ferme ale unei înalte funcționalități și ale maximei responsabilități sociale. În Directive se vorbește despre sistematizare, perfecționare, repartizare judicioasă, gospodărire rațională, creștere echilibrată, și ar trebui să vedem aici nu numai aspectele materiale implicate imediat ci și conceptul etic al cercetării științifice ce a prezidat întocmirea Directivelor și care „va aborda noi probleme ale cunoașterii, va juca un rol tot mai mare în transformarea naturii și societății în folosul omului, va participa la eforturile desfășurate pe plan internațional pentru descoperirea de noi mijloace de îmbunătățire a vieții umane, de ridicare a gradului de civilizație a societății omenesci”.

E în afară de orice îndoială că și cultura noastră teatrală se va dezvolta, perfecționa și moderniza pe aceste coordonate și în acest spirit, căutînd și aflînd neconținut posibilități specifice de influențare spirituală conform cu cerințele societății, adaptîndu-se la exigențele gustului și determinînd gusturi noi, explorînd mai sensibil realitatea și investigînd mai aplicat formele ei, participînd mai direct și în expresii mai personale la viața civică și politică a țării, obținînd un plus de personalitate în cetatea literelor și artelor prin opere capabile să dea idei și să producă imagini memorabile, prin poezie și adevăr, înscriindu-se cu certitudine națională în circuitul mondial al valorilor.

MIHAI
NADIN

Cuvîntul și valoarea lui

Este dincolo de orice dubiu faptul că un anume cuvînt, sau cuvîntul în general, poate exercita o uriașă influență, sau, că același poate răsuna în gol, chiar rostit cu mare frecvență, dar lipsit de acoperirea în valoare pe care actul social al comunicării îl presupune. Fără a idealiza forța cuvîntului — mai ales acum, cînd se vorbește mult despre propensiunea imaginii, analizîndu-se stadiul atins de fapt de civilizația noastră în domeniul comunicării interumane — nu putem să nu observăm că ori de cîte ori el a cunoscut, pe scena teatrului, o eclipsă,

aceasta s-a datorat, în primul rînd, tot cuvîntului, respectiv celor care, în calitate de dramaturgi sau interpreți, i-au subminat autoritatea.

După cum se știe, cuvîntul s-a arătat a fi o armă politică de neignorat. El participă la construcția ideologiei, este instrumentul confruntării noastre de fiecare zi, dar și acela al confruntării de durată dintre concepții, dintre idealuri. În sfera relațiilor interumane cuvîntul de onoare angajează personalitatea în mod expres. El este un cuvînt subliniat și a apărut din momentul în care